

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

La manifestació en projecte

—Visca la neutralitat... i el Kaiser!

El destí d'En Maura

Don Antoni Maura ha fet un discurs. Ha estat sensacional. Com de costum, hi ha hagut trencadissa. Aquesta vegada el cop de puny d'En Maura ha caigut damunt la qüestió internacional. Els amics i els aliats d'En Maura, gemeguen dolorosament.

Ja era sabut que En Maura no era germanòfil. Però ara ha dit coses que només tenen sentit en llavis d'un partidari de l'intervenció en la guerra. Se comprèn perfectament la terrible desil·lusió dels jaumins i dels mateixos mauristes, germanòfils en sa quasi totalitat. El cop de puny d'En Maura ha tocat de ple la cara dels seus propis partidaris.

El més tràgic del cas és, no obstant, que ningú no sab prou bé què ha dit ni què ha proposat En Maura. El discurs de Beranga és objecte de diverses i oposades interpretacions. Ni en les cartes ni en els discursos, ni escrivint ni parlant, En Maura no pot arribar a ésser clar, ni un cop a la vida. I així, mentre els uns creuen que En Maura s'ha declarat partidari de l'intervenció, el diari maurista La Acció crida terriblement, assegurant que això és una calumnia.

Resultat: que no sabem del cert què pensa ni què vol En Maura. Tampoc ara la gent l'ha entès. És el destí d'aquell home tempestuós i obscur.

La resurrecció d'En Maura

 NESPERADAMENT, i quan la nova de unes notes enviades a Espanya pels aliats, havia exacerbat la irritabilitat germanòfila, En Maura s'aixeca, solemne, a dir la seva paraula grave. I confessem-ho. Mai cap discurs ha commogut a la gent espanyola, com aquest d'En Maura, que ha semblat, al principi, un toc de generala.

En Maura, per una vegada, ha deixat de ésser un il·luminat, per a expressar-se com un dominador de realitats. La guerra no — ha dit, — perquè si algú intentés trencar la neutralitat, totes les veus i totes les mans espanyoles se regirarien contra d'ell. Però la vida d'Espanya, per la nostra situació geogràfica, per l'estret de Gibraltar, per la nostra obra al Marroc, no pot desentendre's del contacte amb França i l'Anglaterra. Aquest contacte se té de realitzar abans de que's decideixi la victòria, acondicionant-lo, si se vol, amb demandes a França i l'Anglaterra, mes entrant decididament en l'òrbita de les nacions aliades.

La vella Espanya, tradicionalista i germanòfila, allunyada de tota relació europea fa més d'un segle, i que pren la guerra com un agradable espectacle, en el qual Alemanya venja a Espanya dels pretèrits agravis rebuts de França i d'Anglaterra, ja com se haurà sentit en les entranyes la paraula d'En Maura com una daga! Perquè En Maura no és un aliadofil més, sinó un mestre definidor, amb el qual se comptava, al menys, amb el seu silenci. I ara parla com els esquerrans, de les neutralitats eiausques, com un Melquiades Alvarez, com un Lerroux gairebé, exceptuat el tò divers de les oratories. Se comprèn l'ira dels conservadors germanòfils. La que, segons ells, era la més alta autoritat moral i política, se col·loca, agressivament, davant de la germanofilia en moments decisius. I aquesta germanofilia, no ha discutit en les paraules d'En Maura. El mot traïdor, ha estat a punt de caure de les plomes.

Per a nosaltres, la transcendència de l'acte d'En Maura resideix en tres punts substancials: a) Fins ara tot el que expresava un desig d'aproximació als aliats, d'una neutralitat benevolenta, era taxat pels germanòfils de mal espanyol. Se creia, o se feia creure, en bogeries partidistes o en venalitats. Però ara, En Maura, conservador i catonà, diu la seva fè en una aproximació als aliats, exclusivament fonamentada en un interès nacional, i immediatament se produeix la absolució de les esquerres, clarividents. És a dir, les esquerres, en el suprem moment de la vida espanyola, tingueren raó, i En Maura ve a sumar-se an elles o, al menys, convergeix amb elles. b) L'unitat de les dretes, de les dues organitzacions, ja maurista i la carlina, estava a punt de realitzar-se. Per a donar-li més contingut casticista havien triat Covadonga, com a lloc sagrat per al pacte. Aquesta unió hauria donat una força enorme a la germanofilia. El discurs d'En Maura posa el veto a Covadonga. L'unió de les dretes ja no és possible. An aquestes hores, En Vázquez Mella ja se prepara a ésser

l'anti-Maura. c) Resta a fer una pregunta. L'acte d'En Maura és personal o obeeix a una tàctica coordinada dels governants? Creiem això, creiem que En Maura ha posat tot el seu prestigi conservador per a convèncer, o al menys desunir a les dretes. El discurs d'En Maura és un discurs de obertura...

Però els germanòfils borden com goços, violents, provocadors i temeraris. Se dibuixa una mena de guerra civil i d'un «pronunciament» si se realitza el contacte amb els aliats. I bé, el contacte no és la guerra, el contacte és l'incorporació d'Espanya a Europa, però les turbes fernandines ressuciten. Els francòfils hem d'organitzar-nos per a la inevitable baralla. Els francòfils i els lliberals, perquè el tradicionalisme, l'oficial i l'oficiós, se disfrega de patriotisme.

PARADOX

Tinguem-hi fè

L'Assamblea convocada per la «Joventut Republicana de Lleida» i celebrada en aquella ciutat el dia 8 del mes actual, fou un èxit. Això prova les ganes que hi ha en el poble republicà d'una lleal unió i d'una acció seria i enèrgica. Prova, ademés, que els partits republicans actualment constituïts no mereixen la confiança dels elements avançats.

Els homes i les agrupacions que han actuat fins avui sols ens han donat desenganys; els homes i l'agrupació que acaba de neixer a Lleida constitueixen una esperança. El poble, etern optimista, obre els braços amorosament al nou partit i aquest ha de procurar respondre a la confiança que en ell posen els elements populars, fent una política constant, enèrgica, intransigent i, sobre tot, honorada.

Es un bon senyal i una garantia de vitalitat que aquest redemptor moviment l'hagi iniciat a Lleida l'entusiasme d'una sana joventut; si hagués nascut a Barcelona, fill de una combinació dels nostres prohoms, no hi hagerem posat ni una gota de fè. És també un indicatiu esperançador el fet de que les nombroses adhesions fetes espontàniament al nou partit, siguin principalment de modestos periòdics i coneguts organismes republicans de fóra; si a tota premsa s'hi haguessin adherit les personalitats eminentes del republicanisme, els portaveus que pomposament s'atribueixen la representació republicana i els organismes que agavellen les idees avançades, ens allunyariem prudentment del nou edifici aixecat; que no tardaria a caure'ns a sobre.

Seria una tonteria creure que el nou partit ha d'adquirir aviat una importància exagerada. L'ambient actual i la fonda crisi del republicanisme no són pas a propòsit per a crear sobtadament una força d'opinió que

pugui arrepassar-ho tot d'una pitrada. Però si el partit nou, no és desseguida una força potent, tampoc serà la bombolla de savó filla de l'entusiasme d'una hora. La persistència en la lluita i l'honradesa en els procediments li donaran prou força perquè en l'hora decisiva que s'apropa per a Espanya, aquesta lleu esperança d'avui pugui ésser una ferma realitat.

JEPH DE JESPUS

Uns entrefilets

LS nostres lectors no llegeixen El Correo Español, orgue central dels jaumins, i nosaltres els felicitem de que no el llegeixin. Però qui escriu aquestes ratlles el llegeix diariament, junt amb molts altres diaris de diverses menes: Això ens ha permès fruir durant els últims dies la delícia dels tràgics entrefilets que publica el periòdic del famós Cirici Ventalló.

Davant del discurs d'En Maura — que, al nostre entendre, és tan jeroglífic com tots els seus discursos i totes les seves cartes — El Correo Español ha accentuat desesperadament la campanya a favor de la neutralitat espanyola. El diari jaumí menaça amb la guerra civil, amb el furor popular, amb la matança d'intervencionistes i de súbdits de les nacions aliades i amb trenta mil terribles esdeveniments.

La campanya de El Correo Español està feta principalment per mitjà d'entrefilets terrífics, que degoten sang i que fan olor de pólvora. Allí, en dues o tres ratlles — car les bestieses aviat estan dites — hi ha totes les truculències i tots els horrors que un hom pugui imaginar.

Aqueixos entrefilets constitueixen un document preciós per a l'estudi de la psicologia dels jaumins. Allí es pot veure el predomini de l'instint de ferocitat i la manca absoluta de sentiments cristians. Les coses que en aqueixos entrefilets es diuen són propies de fanàtics sense sentit moral, de homes de males entranyes. Ja ho sabem que es tracta solament de paraules i que d'aquestes als fets hi ha molt de camí. Però es veu tot seguit que els autors dels entrefilets, si no fan lo que diuen, si no realitzen les manifestats que anuncien en un estil tragi-còmic, no és per falta de ganes. I cal creure que si estessin en condicions de convertir en fets les seves paraules, les hi convertiren sense escrúpols de consciència i donant satisfacció als seus impulsos.

Perquè els nostres llegidors tinguin idea de com són aqueixos entrefilets vergonyosos, esmentarem el contingut d'un d'ells. Diu el tal entrefilet que *l'any 1808 les dones espanyoles no tenien armes, i que, no obstant, van saber-s'ho compondre per a enviar a l'altre barri molts milers de francesos.*

Aqueixa excitació a l'assassinat ha aparegut en les planes d'un diari cristià (?), catòlic, devot i piadós. Així són aqueixa gent. Pels seus entrefilets els coneixereu...

FULMEN

D'En Melgar

Es ben conegut i recordat l'aldarull, el sensacional efecte que produí el llibret *En Desagravio* que publicà fa mesos En Melgar, caracteritzadíssim membre del carlisme, rebatent fonamentalment el germanofilisme dels jaumins espanyols.

Fou aquell escrit una catapulta formidable contra la mala fè i l'estupidesa d'aquests pobres germanòfils, contra la que En Melgar titlla de premsa *carlo-luterana*, contra els pintorescs jaumins, en el que, ademés, se demostrava la decidida aliadofilia de don Jaime.

En Desagravio no tenia, en aquest respecte, únic per a el que havia sigut escrit, desperdici.

No poguent desfer raonadament cap dels arguments que En Melgar aduï en la

seva catilnaria els jaumins espanyols, posant una vegada més en pràctica els seus procediments tradicionals, contestaren an En Melgar amb un libelo anònim plé d'inexactituds. Això ha mogut al autor de *En Desagravio* a publicar un altre llibret, rèplica del anònim, que amb el títol de *La mentira anònima* acaba de fer-se a llum.

En aquestes pàgines recents, En Melgar rebat totes les falsedats, totes les niciees que li han dedicat sos detractors, sentant amb irrefutable fonament unes quantes veritats que aixecaran ampolles an el camp jaumí.

Verament, queden en ridícul els jaumins germanòfils que, pobres, no saben ben bé perquè ho són. No hi ha més raó que la seva ignorància nativa, la seva estupidesa tradicional. Apart d'aquesta, totes les raons els hi son adverses.

Una a una va desfent En Melgar totes les que ell anomena *mentirillas* i *mentirazas* que contenia l'anònim antigramatical llibret «Germanòfils para españoles» i les seves conclusions, son dignes de reproduir-se, no, perquè per a nosaltres siguin d'una gran importància sinó per a posar en absoluta evidència al partit jaumí que està en el major dels ridículs d'ençà que s'encengué el tràgic conflicte europeu.

Convé, ademés, en aquesta hora de les interessades i egoistes rectificacions de criteri que els germanòfils quedin en son lloc i No'n mancaria d'altre! No alardejaren tant, no estaven tan segurs de la victòria, no tenien l'ajuda i l'ampar de la Providència? Doncs ara que s'aguantin.

Heu's-aquí sense treure punt ni coma, algunes de les manifestacions amb que resum son llibre *La mentira anònima* el senyor Melgar.

«Creo haber demostrado irrefutablemente todas estas falsedades:

Falso que don Jaime haya condenado mi primer folleto.

Falso de que goce de libertad en Austria (se refiere a don Jaime).

Falso que la tradición carlista sea anti-francesa.»

Repetim que aquestes coses no tenen, per a nosaltres, una excesiva importància, però serveixen per a fixar bé els termes i la veritable posició de cada partit i de cada ideal.

I això sí que en té d'importància. Aquell dia lluminós de la victòria tindrà una importància definitiva, perquè França i els aliats guanyaran la guerra.

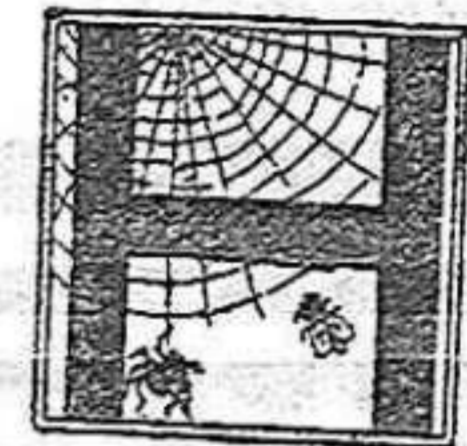
La guanyarà França, diu En Melgar, no sols perquè representa la Justícia i el Dret sinó «per una raó sobirana, davant la qual tot deu inclinar-se. França guanyarà la guerra perquè hi ha Déu.»

Estem conformes, senyor Melgar.

França guanyarà, com hi ha Déu!

MARCEL

SONATA XV

Hagué un moment nois en que, la veritat, vaig arribar a creure que tindriem de cridar: Maura sí! Després ja se m'han passat les il·lusions; en el discurs tan dis-

cutit hi ha tan poc afecte an aquesta França que nosaltres estimem, se parla [d'Anglaterra amb un urc tan ridícul, que realment lo que recordava aquell impugnador de la historia del portugués:

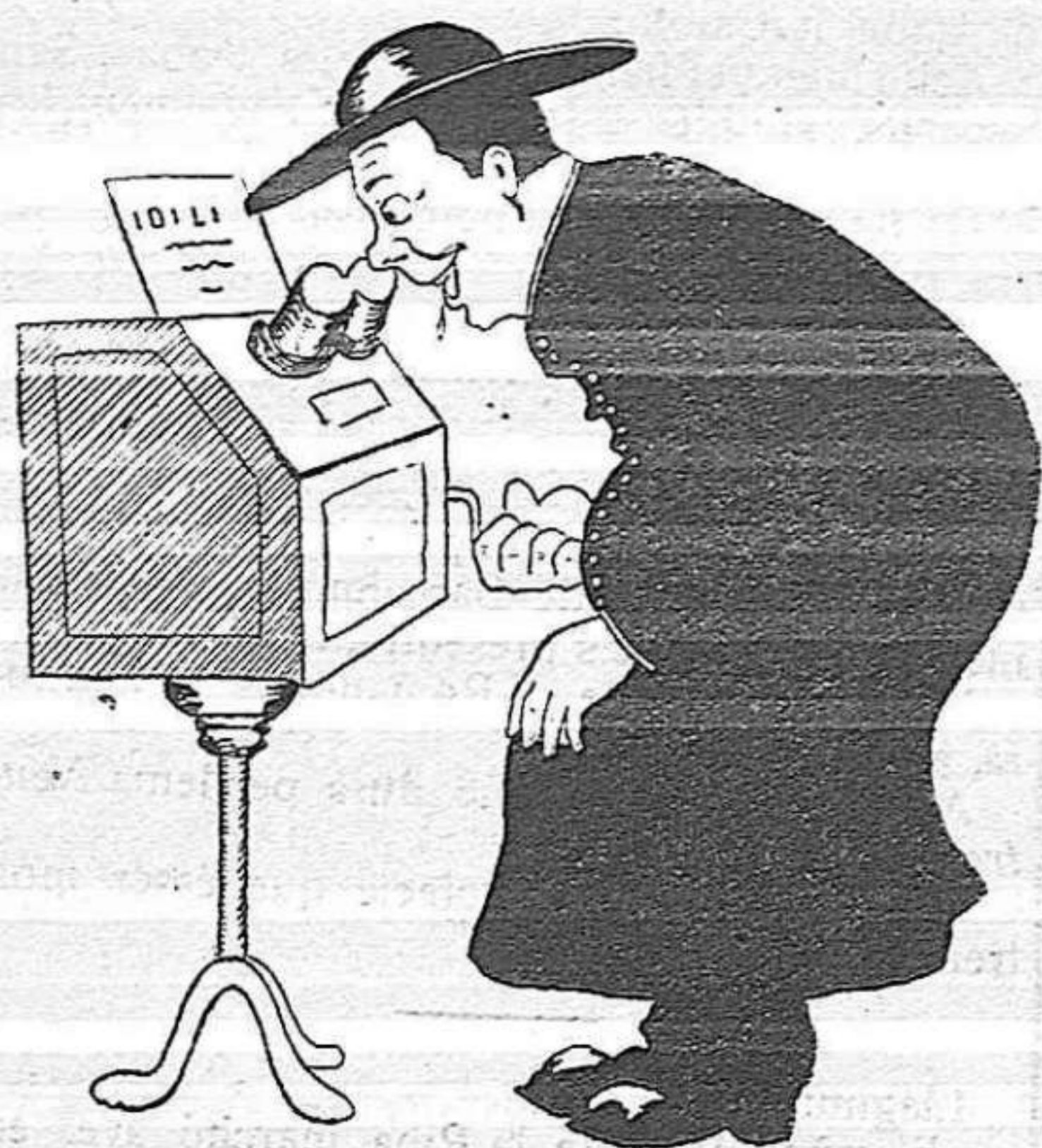
Castéao: si me sacas del pozo te perono la vida, resulta bastant veritat.

Que som i serem neutrals? És clar que sí. Com que a la guerra no hi podríem anar més que com els senegalesos armats i mantinguts pels altres a fer de carn de canó.

Sembla que'ns haguem tornat ximplers tots; que no ho veuen aquests borinots de germanòfils que si Anglaterra no tingués altra feina, enviant dos o tres barcos a fer por, no donant-nos carbó, empipant als trasatlàntics espanyols, ens posaria en la trista situació d'haver de llepar-li el cul?

I això, no veure això, no saber tenir la gran força dels humils, és el defecte capital del discurs d'En Maura en el meu pobre concepte. Que s'ha d'anar amb els aliats? Quin dubte en queda? Però com s'hi ha d'anar? Aquesta és la qüestió.

Curiositat libidinosa

- Redeu...! I quines coses cria la Naturalesa!...

Es per això que vos deia que lo que'ns falta és la consciència del poc valer, la força de l'humilitat i una miqueta de desig de viure.

En comptes de volguer posar condicions, acceptar-les totes.

Espanya en aquesta qüestió tindria que ésser com un enamorat que s'ofereix a la seva estimada amb tot i per tot, sense regatejar; l'estimo perquè l'estimo; què vol dir el sacrifici de moment, si després té d'arribar una existència feliç?

Però, no, nosaltres ens ho hem pres d'una manera diferent, i s'acabarà la guerra i per premiar lo que ha fet el senyor rei en benefici dels presoners, els bel·ligerants (ferits i tot) ens donaran un cop de crossa.

Diu que En Lerroux serà ministre, diu que En Melquiades també, diu, diu, piu, piu, piu, piu, piu...

Ai, que se'ns mor la gallina, vui dir la neutralitat!...

Bevem-hi.

MORITZ III

Això, això és lo que interessa!

Deixeu-vos de tonteries, enredos i sutileses...

¿Què'ns importen les bestieses que han circulat aquests dies?

¿Què n'hem de fer de si en Mella vol passar llista als jaumins, ni de si hi ha submarins pels voltants de la mar Vella, ni dels plans que'l comte té

ni del «baixon» dels valors ni de si l'obrir les Corts serà un mal o serà un bé?...

Lo que'ns ha de preocupar molt més que cap altre tema es aquest vital problema:

¿Per què no hi ha bacallà?

¿Per què aquest gran aliment de les mases soberanes des de fa moltes setmanes s'ha agotat completament?

Un dia ens diuen que això es deu a que l'Anglaterra per necessitat de guerra n'ha fet molta provisió.

Un altre sentim a dir que aquesta situació estranya no és res més que una artimanya dels bacallaners d'aquí.

Avui sabem d'un plegat que uns cargaments que'n venien, quan de la Manxa sortien, a Brest els han deturat.

Demà ens conten que algú en té una partida tremenda, però que no's posa en venda perquè al trust no li convé.

I un cop que dintre pocs dies, i un altre que han sortit taps, i ara que es qüestió de naps, i ara que de xirivís,

el fret comença a acostar-se, som a mig setembre ja i el senyoret bacallà segueix sense presentar-se.

¿Per què això?.. Volem saber-ho.

¿Qui l'oculta amb tanta audàcia?

¿Es pot ser la plutocràcia?

¿Es el Govern? ¿Es el clero?...

Nosaltres podem passar molt bé sense requisits, sense llus, sense rostits, però ¿sense bacallà?...

Que ho entengui aquell qui porta el timó d'aquesta guassa; la broma ja dura massa i el poble no la soporta.

Es la qüestió capital i fóra tonto negar-ho.

Que en Villanueva fa el raro, que hi ha un pique amb Portugal, que els dels carrils mouen fressa, que el Banc va a passà un tropell, que en Barroso, que en Burrell... tot això no'ns interessa.

¿No sentiu aixecà el tro?...

Ministres, autoritats, governadors, diputats, jaixò volem sabè, això!...

¿Per què no hi ha bacallà?

¿A què's deu tan llarga vaga?

¿On se fica? ¿Qui l'amaga?

¿Quán? ¿Cóm? ¿Quin dia n'hi haurà?

C. GUMA

Suspens!...

El senyor Suárez Inclán, sortirà de Barcelona amb totes les famas, menys amb les d'home intel·ligent i discret. Comencem a creure, fins aquell equilibri necessari en tot-hom i més en un governant, perquè sinó ¿com explicar el telegrama que posà an el ministre, relatat els fets de l'onze de setembre?

Era tot ell una diatriba contra els catalanistes, quan sols podia transmetre els incidents de la jornada. L'apassionament és

INTENCIONES

consecuencia de la inauguración de la casa del Centro Aragonés, constituyó Aragón la actualidad en Barcelona durante la semana anterior. Lo de actualidad es un decir. Porque

Aragón no es actual, no es un presente, es un pretérito, y un pretérito minuscuamperfecto. Aragón, como Troya, *fuít*, existió, pasó. Esto de ahora no es más que un nombre, no es más que una sombra chinesca, no es más que una afligente y dislocada caricatura. Pero, a ese nombre sonoro, a esa sombra alucinante, a esa caricatura triste y grandiosa, es necesario prestarle atención. Después de haber visto Barcelona el Aragón que ríe, justo es que vea el Aragón que llora, que llora por mis ojos. No vayan a creer aquí que todos los aragoneses somos simples, o que nos hemos vuelto todos locos. El Aragón que ha venido aquí no es el más interesante. Salarrullana, Enrique Isábal ¿quienes son estos tipos? Ese es el Aragón bien comido, bien festejado, el Aragón de *hubié*. Y ei que a nosotros nos importa es el otro, el Aragón de oro o de cobre, el Aragón que tiene la cara morena y tostada, que tiene la cara del color de la tierra que cultiva, del pan que come.

Mi artículo «La Casa de Aragón» desagradó a muchos aragoneses. Me han dicho que algunos querían ir a la redacción de LA CAMPANA a romperme la cabeza. Si yo me la dejaba romper, naturalmente. Amables paisanos míos: que reguéis las cabezas de los que os dirigen—de los que os digieren, estaría mejor—para que echen buen pelo, que abonéis con aplausos y con vivas esos melones para que se hagan bien gordos y bien brutos, poco se me da. Pero mi cabeza dejadla estar. Mi cabeza no la debéis deshacer, porque os hace mucha falta. Así como así, las frentes que discurren no abundan demasiado en nuestra tierra. Ya habéis visto qué lindos, qué cuadrados adoquines son esos alcaldes, esos Presidentes de Diputación que han venido a visitarnos.

Lo que os diga hoy, quizá tampoco os plazca. Pero tened paciencia. Estáos quietos mientras os opero, que es para vuestra salud. Y no gritéis, aunque os duela mucho. Que mi pluma es como la lanza de Aquiles: con un extremo curra las heridas que hace con el otro.

Una ilustre pintora polaca ha dicho que uno no se puede formar idea del infierno, más que leyendo al Dante y viendo a Aragón. Aragón, en efecto, es una tierra de penas. El hambre en él es antigua como el mundo. La esclavitud data del tiempo del segundo Felipe, y aun de más atrás. Aragón es un orco, un lugar de con-

denación. Aragón es seco, yermo y abrasado como el infierno. En vano los agrarios monegrinos piden agua para regar, para beber. El Gobierno contesta que carece de medios para llevársela. En cierta ocasión, se le sublevaron las tropas a Gonzalo de Córdoba en frente de Tarento, porque no les pagaba la soldada. El de Córdoba se excusaba con que no tenía dinero. Pero uno de los amotinados replicó brutalmente: «Que vaya a ganarlo tu hija».

Algunos tontos llaman a Aragón voluntad de España. Así está la pobre España con esa voluntad. Quizá ese es un giro delicado y sutil con el que los cronistas quieren decir finamente que España carece de voluntad. Como de entendimiento. Como de memoria.

Aragoneses, no os fiéis de los que os llaman simpáticos. Nos parece esa la voz de la prostituta pudridora de hombres, cazadora de incautos: «ven, simpático». Mirad bien quienes son los que os llaman simpáticos y por qué. Vuestra simpatía es la simpatía que inspira el buey manso, el burro sumiso. En España hay regiones simpáticas y antipáticas. Las simpáticas son las más atrasadas, las más pobres. Aragón, Andalucía. Las antipáticas son las fuertes, las inobedientes, las que no se dejan gobernar por bandidos, las que se rebelan contra la oligarquía y la monarquía, las que conservan su personalidad: Cataluña, Vasconia. Hay que ser antipático. Cuando se tiene carácter, siempre se es malo, decía Ferry.

No nos hagamos ilusiones. En Barcelona a los aragoneses no se nos quiere. En Madrid tampoco. Aunque Madrid no ama a nadie más que a sí mismo. El señor no puede sentir afecto verdadero hacia sus vasallos. Barcelona nos mira con hostilidad, con recelo, por lo menos. No hablo de la Barcelona transeunte, de la Barcelona forastera, sino de la permanente, de la autóctona. La Barcelona catalana, que conoce y admira a nuestros antepasados, no puede querernos a nosotros. Además, nosotros somos en su seno un tumor que se resiste a resolverse, a desaparecer en la economía general, y lo que es peor, somos un elemento enemigo, una flecha de punta hacia las aspiraciones de Cataluña. Yo sospecho que hay tras cortina alguien empeñado en aprovechar nuestra brutalidad para lanzarla contra la ciudad que nos alberga.

Hacerse, siendo pobres, una casa que cuesta ochenta mil duros es una cosa notable. Pero yo, para aplaudir, necesito saber antes de dónde han salido esos ochenta mil duros.

Os felicito, maños. Habéis obtenido un pequeño triunfo. Vosotros no permitiríais cantar a los catalanes *Els Segadors*, su himno nacional, por las calles de Zaragoza. En cambio, los

catalanes os han dejado cantar aquí la jota hasta que os habéis quedado roncós. Los catalanes no pueden cantar en su casa *Els Segadors*. Vosotros cantáis la jota en todas partes. ¿Por qué? *Els Segadors* no pueden salir a la calle porque toda la ciudad se conmueve al oírlos, porque es un canto de guerra y de revolución, porque es un canto catalán. Al resonar sus estrofas, los puños se ponen duros como piedras y los sables de la policía se desenvainan solos. Pero la jota ¿qué es y qué dice la jota? Nada. Una sátira a la suegra, un pipero a la novia o a la burra, una prez a la Virgen del Pilar que no quiere ser francesa porque los franceses no la quieren, etc.

Gritar ¡viva Aragón! ¡viva España! no es difícil. Lo que hay que hacer es esforzarse para que uno y otra vivan. Y no hacen esto los que se rompen las manos aplaudiendo a Ballesteros, y la laringe aclamando a «El Chino». Todos vuestros vivos, todas vuestras banderitas, todas vuestras coplas españolistas nada pueden contra este hecho inexorable. Aragón, mientras se gobierna a sí mismo, es una potencia europea y mundial, es la democracia más vigilante y más celosa de sus derechos de todo el mapa, de toda la historia. Desde que vive unido a Castilla, mejor, subordinado a Castilla, desaparece de entre los vivos, desciende de la categoría de Estado soberano y señor a región sometida, a provincia sirva; y pierde hasta el nombre, porque ya no se nos llama aragoneses, se nos da la calificación equívoca, bufa y grotesca de baturreos.

Basta de defender la unidad de la patria. Basta de ser en Cataluña la representación de España. Basta de cantar que Cataluña y Castilla son las betas de una alpagata y que Aragón es el nudo que las ata. Nosotros hemos de ser nosotros y no el nudo de nadie. Si a Castilla se le escapa la vaca, que la sujete por los cuernos, que nosotros hemos de cuidar de la nuestra.

Sobre todo tengamos en cuenta esto. La chulapería a los aragoneses no nos está bien. No tenemos tipo flamenco. Somos demasiado recios, demasiado pesados, demasiado cuantitativos. Aragón no es tierra de toreros. Ballesteros ha salido del hospicio. Gracias a Dios, nosotros no vivimos para eso. Por debajo de la montera se nos ve siempre el cachirulo. Nosotros manejamos mejor la azada que la espada. Y el día que empuñemos la espada, no la empuñaremos para matar toros, sino para reconquistar nuestra libertad.

En Zaragoza empiezan a clarear auroras regionalistas, pero tan tímidas, tan débilmente, que enerva y encocora. Las mejores inteligencias de allá—Marraco, García Mercadal, Silvio Kossti, Giménez Soler, Monera—balbucean ya el regionalismo. Inquieta la imperiosa interrogación, el energético llamamiento de Cataluña a la pereza de España. Riza el gran soplo espiritual la corriente del Ebro. Por el cauce de éste

bajan Pilares, bandurrias, guitarras. El viejo río padre se lleva, por fin, todo nuestro amargo presente hacia el mar, hacia el olvido.

Los periodistas aragoneses enviaron desde aquí un telegrama de salutación a Mariano de Cavia, el aragonés *déraciné*, el aragonés desaragoneado, el aragonés ideal, según Moya, según el trust, el aragonés, según el corazón de los tigres que nos devoran. Vaya, periodistas, los marianos sois vosotros.

Un cotidiano publicaba unas mal perfeñadas cuartillas de Paraíso, que se leyeron en el Centro Aragonés, y las encabezaba con estas palabras: «Habla Paraíso». Ni Aragón podía llegar a menos, ni Paraíso a más. ¿Paraíso, el ávido hombre de negocios, el feo y siniestro aguilucho, el pseudorepublicano y pseudotodo, el amigo de las señoras de sus amigos, el odio más encarnizado de Costa; Paraíso, el hombre sin ideales, el hombre todo vientre, el hombre que tiene por corazón un portamonedas; Paraíso, verbo de Aragón? ¡ja, ja, ja!

Muy bonita vuestra casa. Pero ¿para quién es ese lujoso inmueble? Los aragoneses necesitados, los aragoneses sin domicilio y sin mesa, ¿podrán comer y dormir ahí? Porque los que tenemos casa ¿para qué queremos esa otra? Una casa no tiene ninguna importancia. Son piedras que antes andaban dispersas, que pisaban nuestros pies. Una casa no es nada, si dentro no arde un hogar, no arde un amor, no arde una idea, si una familia numerosa, optimista, vividora de la vida, no la puebla de ansias, de fervor, de rumor.

Basta. Amados y a la vez aborrecidos aragoneses, meditaad todo esto, si podéis. No veáis en lo que os predico meros desahogos de un aguafiestas. Ahondad. Sumergidos bien en el agua, que por debajo van las anguilas. Como a mí no me importa morir asesinado o fusilado, puedo decir la verdad. Yo no soy amigo de remojar barbas. Como yo no os exploto ni os estafo, no tengo necesidad de lisonjearos, de entreteneros mientras os diño el reloj. Mi voz es la conciencia de Aragón que protesta de todas esas mogingangas, de todos esos vivos insinceros, de toda esa mescolanza de toreros, joterros, caciques y burros. La voz de los que chillan contra mí ¿qué voz es? La de la inconsciencia de Aragón, la de la animalidad de la raza, o la de los que van vestidos con vuestra lana. Yo no soy rebaño, yo no soy masa que sólo se mueve hacia donde la empujan, hacia donde la arrastran. Yo me destaco con mis juicios sólo, como una palmera de cabeza frondosa en un desierto. Seguidme, si queréis. Y si no, dejadme. Protestad, protestad, que ya me he puesto cera en los oídos. ¡Ah, enfermos atrabiliarios, niños discólicos, que berreáis porque os curan, porque os lavan!

ANGEL SAMBLANCAT

dispensable, però lo que no té perdó és lo que en el telegrama deia:

—«El grupo se dirigió a la estatua de ese real o supuesto personaje—en Casanova—caudillo de la independencia catalana.»

Dir que En Casanova és un personatge «real o supuesto» indica que En Suàrez Inclán, ni sab qui era En Casanova, ni s'ha enterat encara de la guerra de Successió, ni està gaire segur de que això del setí de Barcelona en 1714, no sigui una cosa tan fantàstica com la cartera d'Hisenda. Ademés, En Casanova, no fou cap capdill, ni a Barcelona se lluitava per cap independència, sinó per l'arxiduc d'Àustria contra Felip d'Anjou, és a dir, per un rei; com en 1833 els isabelins i els carlins.

Aquests comentaris pot-ser sobren. El telegrama segurament no és del governador, sinó d'un pobre guardia de seguretat.

GALERIA DE ESPANYOLS IL·LUSTRES

DON LLUIS DOMÈNECH I MONTANER

Abans era la més llegendària gloria, avui és un aborrible enemic. No n'hi havia ni n'hi ha per tant.

Don Lluís és un home molt rabiós, això no pot negar-se-li; amb aquella veueta sembla que xiscli més que que parli i a través dels vidres de les seves ulleres se li veuen brillar uns ulls que fan feresa.

Endemés sempre ha estat molt catalanista i és un dels pares de les Bases de Manresa i un dels quatre presidents que enviarem a Madrid.

Té la gracia de renyir amb tothom i aixís se separà dels Guimerà, Permanyer, Aldaverí, etc., i se feu de la «Lliga». Després se separà de la «Lliga» i començà a dir-ne mal. El seu amic Puig i Cadafalch no se la deixa portar al molí i aquí tenen l'origen de tota aquesta gresca de la Escola d'Arquitectura.

Com a arquitecte començà molt bé bastint el cèlebre Castell dels Tres Dragons que amb les bases abans anomenades venen a ésser les seves obres mestres; després no sabem què li ha agafat i avui pot acusar-se'l de ésser autor del «Palau de la Quincalleria Catalana» lo qual ja és una forta acusació.

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 7 AL 14 DE SETEMBRE DE 1916

Per terra

Segueix la batalla del Soma. Els francesos s'han apoderat de Buchavaisnes, i han fet uns 2,500 presoners més. Els anglesos s'han apoderat de Ginchy.

Al front oriental, els russos han avençat fins a les portes de Halicz, importantíssima plaça de la Galitzia.

Al front italià, moltes canonades, però cap atac important.

Al front rumà, segueix l'avenç dels soldats de Rumania per la Transilvania. Però pel sud, a la Dobrutja, els germano-bulgars, han prè la ofensiva, apoderant-se de Turtugaia i de Silistria.

Al front nord de Salònica sembla que ha començat l'ofensiva general dels aliats.

Per mar

S'ha fet públic l'accident esdevingut al gran cuiracat italià *Leonardo de Vinci*, on es declarà un incendi que va produir una explosió i l'enfonsament del navili. Es creu, no obstant, que aquest tornarà a ésser posat a flor d'aigua.

Per l'aire

El fet més important és el bombardeig, per avions francesos, de la fàbrica de pólvora alemanya de Rothweil.

Una vegada els frares d'un convent entraren, afamats, al refector.

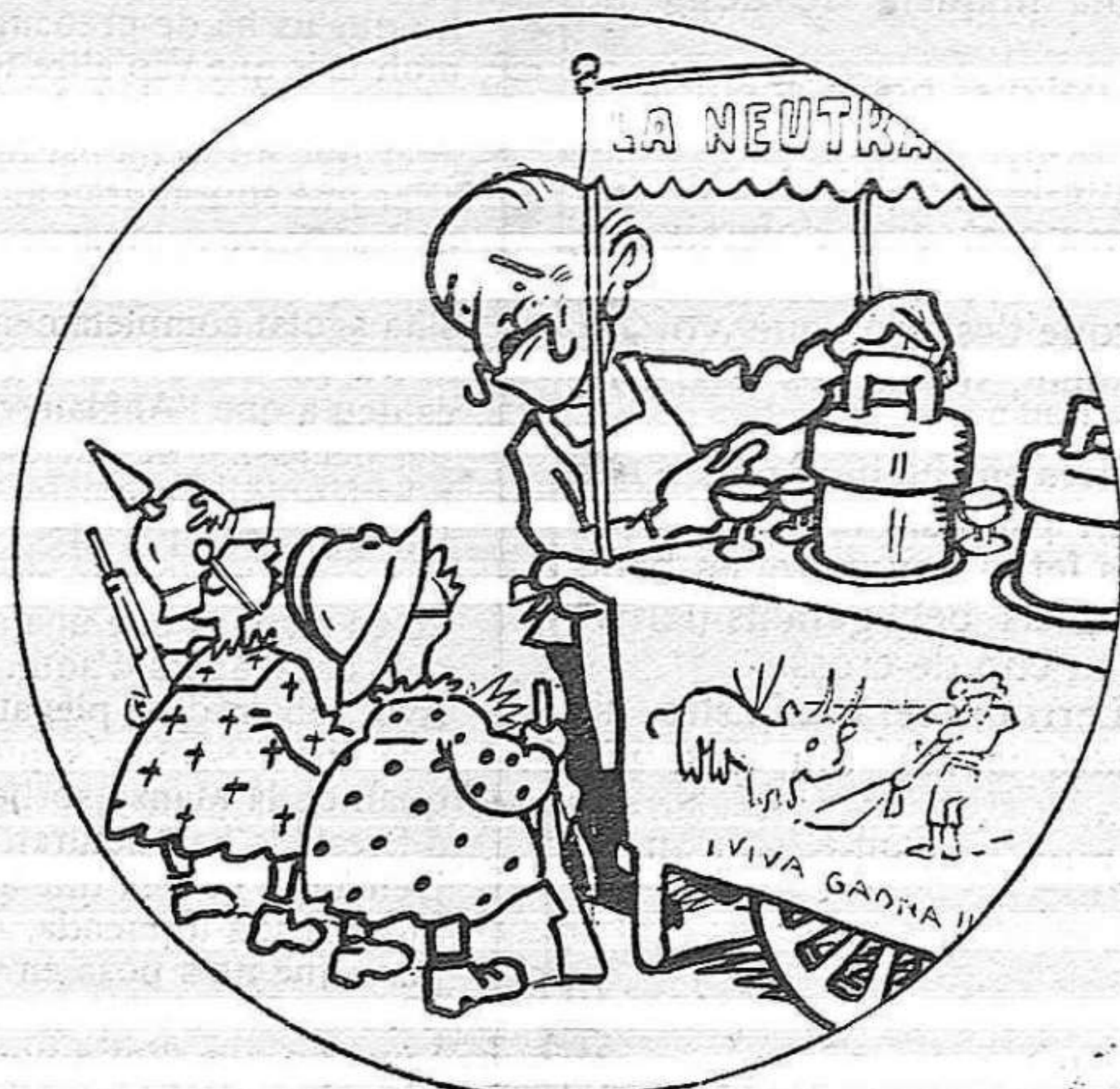
Al veure que a l'hora de dinar ja tavia encara era per parar, se'n entraren tots indignats cap a la cuina trobant que lo més calent era a l'aiguera.

En un recó hi havia el cuiner que estava resant amb gran devoció.

Els frares l'agafaren pel clatell i li digueren: —Que sigui l'última vegada; nosaltres volem sants a tot arreu... menos a la cuina.

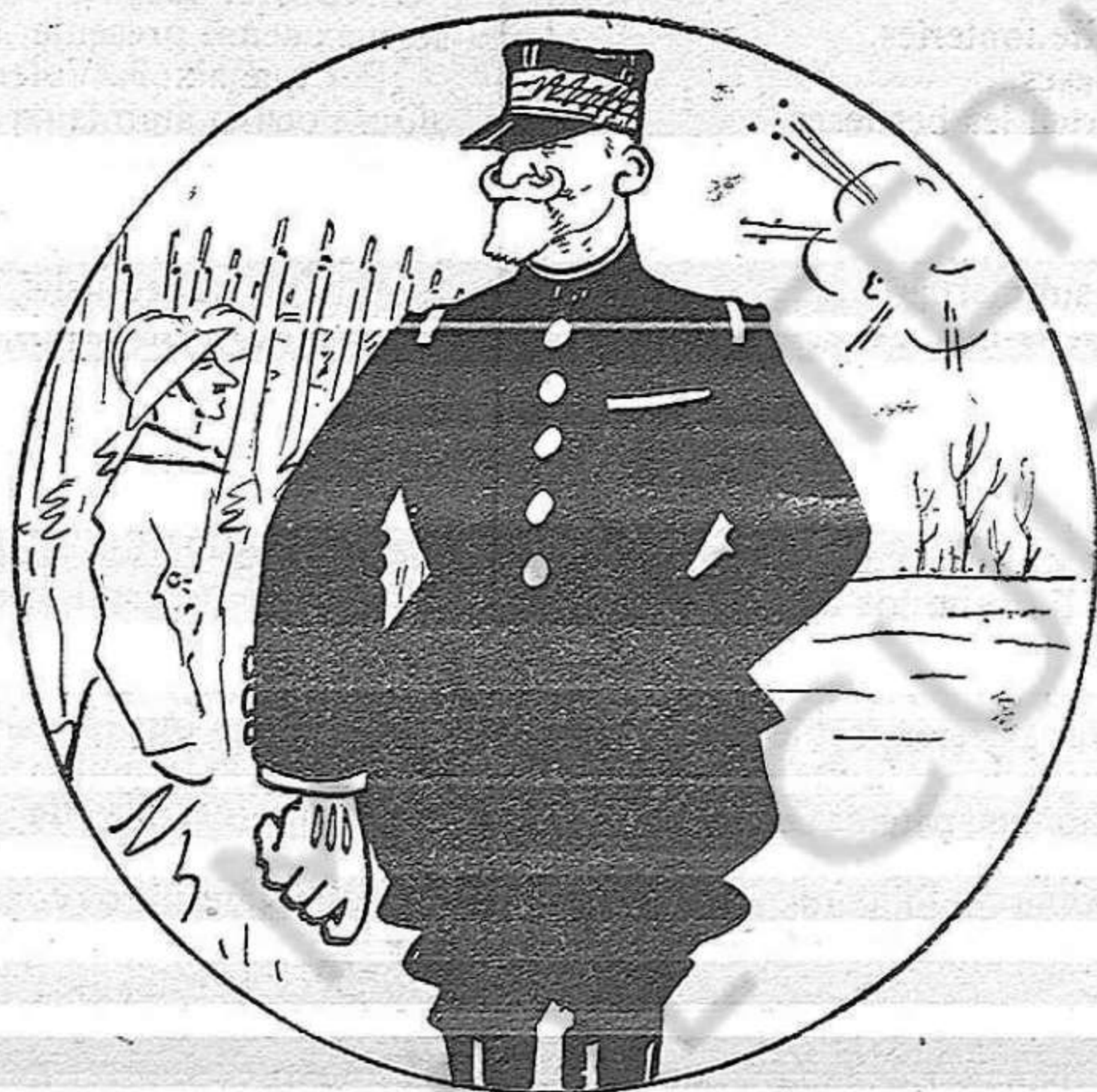
NOTES GRÁFIQUES

El cambrer frigorífic

—Mantecao, helao...! Qui refresca!

L'acte de Berlanga

El Venizelos de Espanya

La moda del tatuatge

—Amb aquesta Trinitat, no t'hi entretenguis, que m'està fent la santíssima.

REPICS

DON Antoni Maura, amb motiu del seu discurs de Berlanga ha rebut moltes felicitacions.

Que no s'entusiasmi massa, que rebrà també algunes garrotades... moralment parlant.

Les d'en Dato i les d'en Mella, les té segures.

Durant sa estada a Vic, el Nunci de S. S. va visitar les tombes de En Balmes i del pare Claret.

Entre mig dels dos panteons històrics monsenyor Ragonessi devia meditar, i devia dir-se. —Alabat sia Déu, que m'ha fet com soc; ni tant savi com aquest, ni tant... poc savi com aquest altre.

ria donat per acabat i estiuieg el doctor Reig, bisbe de Barcelona.

Ditxós d'ell. Ditxós d'ell que n'acaba un i en comença un altre.

Perquè no'm negaràn que'l seu càrrec al casal de la Plaça Nova és tot un veraneyo!

Uns quants amics del senyor Rius i Rius i Rius han dedicat an aquest un banquet amb motiu de haber-li sigut concedida la Gran Creu de Isabel la Católica.

Actualment el flamant Alcalde és troba a San Sebastián al objecte de donar, personalment, les gracies al Rei.

Ha fet com l'Hedilla, però hi ha anat per terra, rastrejant.

I total perquè l'altre li contesti:

—No hi ha de què, home, no hi ha de què!

Ben simpàtic, a fè, el premi que ofereix la Cambra Industrial de Barcelona a la joguina més enginyosa que's presenti a concurs.

Ja estic veient que en Romanones se l'endurà, aquest premi.

Amb una joguina que durà per lema *Neutralitat*.

Que no tindrà altre defecte que ésser molt trencadiça.

Llegim:

«El señor Prat de la Riba marchó ayer en automóvil a Castelltersol.»

Quina mania, aquests revisters, de fer constar el medi de locomoció que gasten els nostres polítics.

En automòvil!

Ja suposem que tot un president de la «Manco» no anirà pas per aquests móns de Déu en tartana o a cavall d'un ruc.

Eren en altres temps que ens podien espetar amb el «veïcòl del pervenir.»

El president del Foment, avui *senyor comte de Caralt*, anirà a passar un parell de dies a la seva finca de Llaveneras.

Ja s'ho ben mereix.

Perquè, mireu que'n deu ésser de cansat això de carregar una corona!

L'home no hi està fet, i ara tot és mirar-se al mirall; i treure-se-la i posar-se-la, i dir plè d'admiració:

—En cap cap lo que cab en aquest cap.

Los valientes.

Ja's deuen haver enterat que en Cambó ha passat pel front de batalla francès.

Diu que vé fonament emocionat per les coses que ha vist.

Déu vulgui que aqueixa emoció l'hagi fet canviar de idees.

Gracies a Déu!

Els bacallaners ja tornen a tenir bacallà.

Ja era hora.

Ja era hora que en una terra on abunden tant els *bacallans* amb sotana, no poguessim adquirir, ni pagant-los a un ull de la cara, un morret o una penca de bacallà dels altres.

Un mestre compositor barceloní ha compost un «rosari» per a ésser cantat en la manifestació de la pau, el dia de la Mercè.

Quin mestre deu ésser aquest?

Serà en Xalabarder?

Si és ell, ja estem veient que aqueix rosari tindrà aire de pas-doble de Toros.

La segona part de la *Marcha del Gallito*.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Dissabte que vé, dia 23

GRAN EXTRAORDINARI

DE

La Campana de Gracia

:-: El Rosari de la Mercè :-:

La fràgil neutralitat d'Espanya

8 planes amb molts ninots 10 cènts.